

LYSYI Olexander Pilipovich,

Candidate of Economic Sciences, Professor, Director of the AMI NU "OMA", Mariupol, Ukraine
info@ami.edu.ua

OCHEREDCO Olena Oleksandrivna,

Senior Lecturer of the Department of "MiPMT" AMI NU "OMA", Mariupol, Ukraine
ocheredcoelena@gmail.com

TONKYH Lyudmila Semenovna,

Ph.D., Department of AMI NU "OMA", Mariupol, Ukraine
info@ami.edu.ua

IMPROVEMENT OF THE MARINE PORTS INVESTMENT ATTRACTIVENESS IN UKRAINE

Abstract.

Introduction. *The modern role of investment attractiveness of marine ports in Ukraine is revealed. The strategic directions of the development of the marine ports of Ukraine are outlined: increasing the competitiveness of the port industry through improved cargo handling; modernization and development of objects of the port infrastructure of general use, in particular automobile and railway access roads; provision of effective state regulation of specialized services provided in the seaport by natural monopolies and services, the fee for which is included in the port dues; improvement of the document circulation system, simplification of permitting procedures, reduction of cargo handling time; creation of conditions for the development of fair competition between the seaports of our country and others.*

Purpose. *The purpose of the study is to determine the role of investment attractiveness of seaports for improving the economic situation in Ukraine.*

Methods. *The main directions of state regulation of inflow of investments for the growth of the economy as a whole are determined.*

Results. *These are the existing positive aspects of the investment attractiveness of seaports.*

Originality. *The main directions of increase of investment attractiveness of marine ports in Ukraine are proposed: expansion of infrastructure; increase of space for logistics; increase in production through the use of information technology.*

Conclusion. *Investment attractiveness of sea ports of Ukraine requires urgent transformations, the liberalization of property relations, updating and modernization of the material and technical bases, and the introduction of a modern model of the functioning of marine ports. Private investors possess a large number of opportunities and sources for attracting financial and other resources that are difficult to access for the government. Investors are also well oriented in the advanced market trends, this fact makes them effective participants in the port business.*

Keywords: *marine ports, investment attractiveness, directions of increasing investment attractiveness.*

*Одержано редакцією: 27.11.2017
Прийнято до публікації: 11.12.2017*

УДК 330.332

ОЧЕРЕДЬКО Олена Олександрівна,

старший викладач кафедри «МіПМТ»
АМІ НУ «ОМА», м. Маріуполь, Україна
ocheredcoelena@gmail.com

ТОНКИХ Людмила Семенівна,

к.фіз.-мат.н., доцент кафедри «ПНІГД»
АМІ НУ «ОМА», м. Маріуполь, Україна
info@ami.edu.ua

СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ ХОЛДИНГОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Регулюванню інвестиційної діяльності та пов'язаних з нею економічних процесів посідає ключове місце у вирішенні існуючих проблем структурної перебудови економіки України, дозволяє активізувати науково-технічний прогрес, підвищити ефективність діяльності промислових підприємств. Таким чином, сприяє формуванню позитивних тенденцій розвитку економіки країни.

Залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій у реальний сектор економіки України представляється актуальним, оскільки за цих умов однією з першочергових, для будь-якого промислового підприємства, стає проблема зміцнення своїх позицій у ринковому середовищі, у тому числі і через підвищення інвестиційної привабливості. У світовій практиці холдингові компанії – це насамперед фінансові центри, навколо яких об'єднуються окремі компанії, не втрачаючи при цьому своєї комерційної самостійності. На сьогодні практично всі найбільші корпорації США і Західної Європи мають у своєму складі фінансовий центр у вигляді холдингової компанії.

Ключові слова: сутність та значення, інвестиційна привабливість, холдингові підприємства.

Постановка проблеми. Неоднозначність трактування поняття інвестиційної привабливості підприємств пов'язана з тим, що зміст інвестиційної привабливості можна розглядати в різних аспектах: у розрізі оцінки – країни, регіону, підприємства чи галузі; у масштабі вагомості і впливу на неї суб'єкта інвестування. Відтак виникає необхідність більш детально дослідити зміст поняття інвестиційної привабливості, визначити ричаги впливу на дану економічну категорію, уточнити визначення інвестиційної привабливості промислових підприємств холдингу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Цьому питанню присвячена низька наукових досліджень вчених економістів, таких як І. В. Бейцун, О. М. Вінник, О. А. Воловик, С. М. Грудницької, М. Г. Ісакова, О. Р. Кібенко, Н. С. Кузнецової, В. Г. Пескова, М. Потюка, В. Д. Примака, О. С. Семерака, Ю. В. Хахуліної, С. М. Хеди.

Мета та завдання дослідження – визначити сутність та значення інвестиційної привабливості сучасних холдингових підприємств України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Перевага холдингових структур пов'язана із централізацією фінансово-економічного управління ланцюгами технологічно залежних підприємств, у тому числі зі зниженням ризиків інвестицій і взаємних поставок, економією трансакційних витрат, ростом можливостей фінансового і податкового маневрування.

Специфічною організаційною формою об'єднання капіталів є холдингові компанії. Холдингова компанія – це інтегроване товариство, яке безпосередньо не бере участі у виробничій діяльності, а використовує свої власні кошти для придбання контрольних активів, акцій інших підприємств, які є учасниками концерну або іншого добровільного об'єднання [1].

Економічна база для заснування холдингових компаній в Україні почала створюватися у процесі акціонування і приватизації великих державних підприємств і об'єднань. Законодавчим підґрунтям процесів створення холдингових компаній став Указ Президента України “Про холдингові компанії, що створюються в процесі корпоратизації та приватизації” від 19.05.1994. Фактично заснування холдингових компаній в Україні розпочалося у 1995 р. Згідно з Господарським кодексом холдингова компанія – це публічне акціонерне товариство, яке володіє, користується, а також розпоряджається холдинговими корпоративними пакетами акцій (часток, паїв) двох або більше корпоративних підприємств, крім пакетів акцій, що перебувають у державній власності [1].

Інвестиційна привабливість – це сукупність об'єктивних і суб'єктивних умов, що сприяють або перешкоджають процесу інвестування національної економіки на макро-, мезо- і мікрорівнях [2].

Інвестиційна привабливість підприємства – це складне, ємкісне поняття оцінного характеру. Її рівень формується під впливом безлічі внутрішніх і зовнішніх чинників розвитку підприємства. Питання інвестиційної привабливості підприємств опис та характеристика чинників, які визначають і впливають на інвестиційну привабливість підприємства досліджувались багатьма відомими вітчизняними і зарубіжними вченими, тому сучасній економічній науці відомі різні визначення інвестиційної привабливості. Деякі автори визначають її як поняття, а інші розглядають – як економічну категорію. Узагальнення різних точок зору авторів щодо розуміння змісту поняття «інвестиційної привабливості» представлено в табл. 1.

Значення поняття
«інвестиційна привабливість підприємства»

№ з/п	Автор	Значення поняття «Інвестиційна привабливість»	Переваги підходу	Недоліки підходу
1. Спираючись на фінансовий аналіз підприємства				
1	Бланк І.О. [3, с. 18].	«Інвестиційна привабливість підприємства» являє собою аналіз інвестиційної привабливості підприємства на основі фінансових показників таких як: фінансова стійкість, прибутковість, ліквідність активів та оборотність активів	Зосередження уваги на напрямках інвестування та складових інвестиційної привабливості.	Недостовірність інформації при аналізі фінансових показників, їх розрахунку у часі.
2	Спеціалісти Агентства з питань запобігання банкрутства підприємств [4].	ППП визначається розрахунок інтегрального показника інвестиційної привабливості підприємств, в якому відтворюються значення показників оцінки майнового стану, фінансової стійкості (платоспроможності), ліквідності активів, прибутковості інвестиційного об'єкта, оцінки ділової активності, оцінки ринкової активності, скориговані відповідно до їхньої вагомості, та інших факторів	Оцінка багатьох аспектів господарської діяльності шляхом розрахунку незначної кількості показників, що дають характеристику поточного стану об'єкта та не потребує значних витрат часу на проведення.	Брак конкретності та чіткості, що суттєво знижує можливість його застосування практиками.
3	Коюда В.О. Лепейко Т.І., Коюда О.П. [5, с. 12]	«ППП» – сукупність характеристик фінансово-господарських та управлінської діяльності підприємства, перспектив розвитку та можливостей залучення інвестиційних ресурсів на основі формалізації оціночних методів.	Визначення конкретних показників, щоб не тратити кошти та час, оцінюючи психологічний аспект проблеми.	Однозначна можливість формалізації оціночних методів, що залишає поза увагою психологічний аспект даної проблеми.
4	Гуськова Т. Н., Рябцев В. М., Геніатулін В. Н. [6]	Певний стан господарсько-економічного розвитку, за якого з великою часткою ймовірності в прийнятні для інвестора терміни інвестиції можуть дати задовільний рівень прибутковості чи може бути досягнутий інший позитивний ефект	Не враховує вплив зовнішнього середовища	Нечітко визначено визначення позитивного ефекту
5	Валірунова Л. С. [7]	Сукупність деяких факторів, об'єктивних ознак, властивостей засобів, можливостей економічної системи, яка обумовлює потенційний платіжний попит на інвестиції	Розглядає у сукупності окремих факторів	Не враховує вплив зовнішнього середовища

№ з/п	Автор	Значення поняття «Інвестиційна привабливість»	Переваги підходу	Недоліки підходу
2. Спираючись на вкладення грошей у цінні папери				
6	Бочаров В.В. [9, с. 158]	«ІПП» – досягнення мінімального ризику при вкладенні грошей у цінні папери тільки тих підприємств, які є стабільними та забезпечать отримання високого прибутку	Вкладення грошей у цінні папери дає змогу інвестору контролювати управління на підприємстві, отримувати постійний дохід у формі дивідендів.	Українські підприємства не можуть ефективно використовувати інструменти ринку цінних паперів, оскільки цей ринок знаходиться на стадії становлення.
7	Донцов С.С. [10]	«ІПП» – це надійність отримання прибутку при вкладанні грошей у цінні папери підприємства	Можливість інвестора брати участь в управлінні підприємством.	Не врахування майбутніх перспектив розвитку суб'єкта господарювання.
3. Спираючись на психологічну складову				
8	Нападовська І.В. [12]	«ІПП» – це системна сукупність потенційних можливостей вкладання коштів з метою отримання економічної ефективності у майбутньому як наслідок результатів минулої господарської діяльності потенційного об'єкта інвестування, суб'єктивно оцінювана інвестором	Потенційна можливість може принести великий прибуток.	Відсутність зіставлення цілей інвестора з їх можливостями без ризикової реалізації, не враховує ступінь готовності інвестора прийняти ризик.
9	Чорна Л. О. [13, с. 213]	«ІПП» – взаємозв'язок двох характеристик: з боку психологічного змісту інвестицій і з боку психологічної форми (привабливість)	Врахування таких аспектів, як: привабливість продукції, кадрова, інноваційна, фінансова, територіальна, екологічна і соціальна привабливість, ризик.	Необхідність обробки значного обсягу інформації для одержання бажаного результату.

Проведене дослідження дозволило виділити підходи до визначення значення поняття «інвестиційна привабливість». Донцов С. С. стверджує, що інвестиційна привабливість – це можливість отримання прибутку у процесі вкладення коштів у цінні папери підприємства. Оскільки інвестиції прив'язані не тільки до конкретних підприємств, але й до регіонів, галузей і країн, то й інвестору під час прийняття рішення необхідно також мати інформацію щодо їх інвестиційної привабливості.

Проаналізувавши погляди на визначення поняття інвестиційної привабливості можна визначити, що вони варіюються, але багато з них мають спільні риси. У викладенні А. Ф. Гукалюка та І. М. Івановича інвестиційна привабливість є чинником підвищення конкурентоспроможності території, і розглядається як сукупність об'єктивних і суб'єктивних умов, які сприяють або перешкоджають процесу інвестування національної економіки на макро-, мезо- і макрорівнях.

Чорна Л. О., розглядаючи інвестиційну привабливість підприємств торговельної сфери, зазначає, що інвестиційна привабливість – категорія економічна, виробнича, і передбачає наявність такого інвестиційного вигляду торгового підприємства, який сприяє його постійному оновленню, прогресивному розвитку на базі інтенсифікації торговельно-виробничих процесів. Під інвестиційною привабливістю, на її думку, слід розуміти сукупність економіко-психологічних характеристик фінансово-господарської діяльності підприємства, які відповідають вимогам інвестора та забезпечують досягнення ефекту від вкладень при відповідному рівні ризику. Підвищеним рівнем ризику в даному випадку характеризується отримання значень критеріальних показників, нижчих за допустиму межу, яка відділяє область привабливих значень від їх альтернативи.

За ствердженням І. В. Нападовської інвестиційна привабливість – це системна сукупність перспективних можливостей вкладення коштів з метою отримання економічних вигід у майбутньому як наслідок результатів минулої господарської діяльності потенційного об'єкта інвестування, суб'єктивно оцінюваної інвестором.

Більш узагальнено до визначення підходять Л. С. Валірунова, О. Б. Казакова, вважаючи інвестиційну привабливість – сукупністю деяких об'єктивних ознак, властивостей, засобів, можливостей економічної системи, яка обумовлює потенційний платіжний попит на інвестиції [14].

Тобто, якщо розглядати інвестиційну привабливість як економічну характеристику підприємства чи будь-якого суб'єкта господарювання, через формування цілей інвестора, а саме: здатність досягнення максимальний прибуток за мінімального ризику, тоді її слід визначати із позиції системного підходу, суть якого полягає в єдності та взаємодії всіх аспектів розгляду.

Таким чином, уточнення та доповнення змісту поняття «інвестиційна привабливість» можна розглядати виходячи з основних характеристик, що формують її сутність. Розгляд інвестиційної привабливості лише в межах характеристик внутрішнього економічного середовища підприємства чи галузі не дає повноцінної оцінки рівня привабливості того чи іншого об'єкта інвестування. Адже неабиякий вплив на інвестиційну привабливість відіграють зовнішні фактори впливу. Отже слід зауважити, що Ю. Р. Самігуліна, досліджуючи інвестиційну привабливість підприємства як поняття, наголошує на тому, що це сукупність характеристик його внутрішнього та зовнішнього середовища функціонування.

Звідси, сутність інвестиційної привабливості стосується порівняння кількох об'єктів з метою визначення кращого, гіршого, середнього. Багато спеціалістів прирівнюють інвестиційну привабливість до оцінки ефективності інвестиційних проектів.

Сутнісна ознака інвестиційної привабливості підприємства – це сукупність характеристик його виробничої, комерційної, фінансової, управлінської діяльності та особливостей інвестиційного клімату, що свідчать про доцільність здійснення інвестицій в нього. Перемогу отримує інвестиційно-привабливіший об'єкт вкладення інвестицій. Отже, першочерговим завданням, виконання якого зумовлює успіх у цій конкурентній боротьбі, є максимальне підвищення інвестиційної привабливості.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Проаналізувавши та дослідивши переваги та недоліки щодо визначення поняття «інвестиційної привабливості», можна зробити висновок, що інвестиційна привабливість – одна з найважливіших характеристик об'єктів та інструментів інвестування. Тому, можна надати наступне визначення сутності «інвестиційної привабливості підприємства» – це системний звіт економічних показників функціонування окремого підприємства, які визначають доцільність вкладання коштів у це підприємство. Воно враховує основні економічні показники діяльності окремого підприємства холдингу та бере до уваги зміни у економічному, політичному, інформаційному та екологічному середовищі.

Список використаних джерел:

1. Особливості створення та функціонування холдингових компаній в сучасних умовах. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://msd.in.ua/osoblivosti-stvorennya-ta-funkcionuvannya-xoldingovix-kompanij-v-suchasnix-umovax/>.
2. Діагностика інвестиційної привабливості галузей економіки, регіонів та підприємств. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-text-2488.html>.

3. Фінансове забезпечення розвитку підприємств: монографія / [І. О. Бланк та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. І. О. Бланка ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К. : КНТЕУ, 2011. – 343 с.
4. Наказ Агентства запобігання банкрутству від 23.02.1998 р. № 22 «Про затвердження Методики інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій». – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0214>.
5. Гриньова В. М., Коюда В. О., Лепейко Т. І. Інвестування: [Навчальний посібник.] / В. М. Гриньова. – 2-ге вид.; доопрац. і доп. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2014. – 404 с.
6. Гуськова, Т. Н. Оценка инвестиционной привлекательности объектов статистическими методами / Т. Н. Гуськова, В. М. Рябцев, В. Н. Гениатулин. – М.: Изд-во ГАСБУ, 1999. – 150 с.
7. Валирунова Л. С. Інвестування: Підручник для ВУЗів / Л.С. Валирунова, О.Б. Казакова. – М.: Волтерс Клівер, 2010. – 448 с.
8. Бабушкин В. А. Организация и методика анализа инвестиционной привлекательности хозяйствующего субъекта : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук / Бабушкин В. А. – Воронеж, 2009. – 24 с.
9. Сاینчук Н., Федькович Ю. Теоретичні основи формування інвестиційного клімату України в сучасних складних умовах господарювання. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.chteiknteu.cv.ua/herald/content/download/archive/2014/v1/NV-2014-V1_38.pdf.
10. Короткова О. В. Інвестиційна привабливість підприємства та методика її оцінювання. / О. В. Короткова. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2132>.
11. Гриньова В. М., Коюда В. О., Лепейко Т. І. Інвестування: [Навчальний посібник.] / В. М. Гриньова. – 2-ге вид.; доопрац. і доп. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2014. – 404 с.
12. Валирунова Л. С. Инвестирование : учеб. для вузов / Л. С. Валирунова, О. Б. Казакова. – М. : Волтерс Клувер, 2010. – 448 с.

References:

1. Features of the creation and operation of holding companies in modern conditions [Electronic resource] – Access mode: <https://msd.in.ua/osoblivosti-stvorenniya-ta-funkcionuvannya-xoldingovix-kompanij-v-suchasnix-umovax/> [in Ukrainian].
2. Diagnostics of investment attractiveness of industries, regions and enterprises [Electronic resource] – Access mode: <http://www.info-library.com.ua/books-text-2488.html> [in Ukrainian].
3. Blank, I. O. (2011) Financial support for the development of enterprises. *Kiev. nats trad.-ekon.un – K.: KNTEU*, 343 [in Ukrainian].
4. Order of the Agency for the Prevention of Bankruptcy dated February 23, 1998, No. 22 "On Approval of the Methodology for Integral Assessment of the Investment Attractiveness of Enterprises and Organizations" [Electronic resource] - Access mode: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0214> [in Ukrainian].
5. Grinova, V.M., Koyda, V.O., Lepeiko, T.I. (2014) Investing. X.: "INZHEK" VD, 404 [in Ukrainian].
6. Guskova, T. N., Ryabtsev, V. M., Geniatulin, V. N. (1999) Estimation of investment attractiveness of objects by statistical methods. *Moscow: Publishing house GASBU*, 150 [in Russian].
7. Valirunova, L. S., Kazakova, O. B (2010) Investing: Textbook for Higher Educational Institutions. *M.: Walters Clever*, 448 [in Ukrainian].
8. Babushkin, V.A. (2009) Organization and method of analysis of investment attractiveness of the managing entity: author's abstract. dis for obtaining sciences. Degree Candidate econ Sciences. *Voronezh*, 24 [in Russian].
9. Sainchuk, N., Fedkovich, Y. (2014) Theoretical foundations of formation of investment climate of Ukraine in modern complex economic conditions [Electronic resource] – Access mode: http://www.chteiknteu.cv.ua/herald/content/download/archive/2014/v1/NV-2014-V1_38.pdf [in Ukrainian].
10. Korotkova, O. V. Investment attractiveness of the enterprise and the method of its evaluation [Electronic resource] – Access mode: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2132> [in Ukrainian].
11. Grinova, V.M., Koyda, V.O., Lepeiko, T.I. (2014) Investing X.: "INZHEK" VD, 404 [in Ukrainian].
12. Valirunova, L. S., Kazakova O. B. (2010) Investing *M.: Walters Clouver*, 448 [in Russian].

OCHEREDCO Olena Oleksandrivna,

Senior Lecturer of the Department of "MiPMT" AMI NU "OMA", Mariupol, Ukraine
 ocheredcoelena@gmail.com

TONKYH Lyudmila Semenovna,

Ph.D., Department of AMI NU "OMA", Mariupol, Ukraine
 info@ami.edu.ua

THE ESSENCE AND VALUE OF INVESTMENT ATTRACTION OF MODERN HOLDING ENTERPRISES

Abstract.

Introduction. Regulation of investment activity and related economic processes occupies a key place in solving existing problems of structural adjustment of the Ukrainian economy, allows to intensify scientific and technological progress, increase the efficiency of industrial enterprises. Thus, it contributes to the formation of positive trends in the development of the country's economy.

Purpose – to define essence and value of investment attractiveness of modern holding enterprises of Ukraine.

Methods. The attraction of domestic and foreign investments into the real sector of the economy of Ukraine seems relevant, since under these conditions one of the priority issues for any industrial enterprise becomes the problem of strengthening its positions in the market environment, including through increased investment attractiveness.

Results. In world practice, holding companies are primarily financial centers, around which separate companies are united, while not losing its commercial autonomy. Today, virtually all major corporations in the United States and Western Europe have in their composition a financial center in the form of a holding company.

Originality. After analyzing and exploring the advantages and disadvantages provided by various definitions of "investment attractiveness", one can conclude that investment attractiveness is one of the most important characteristics of investment objects and instruments.

Conclusion. Therefore, one can give the following definition of "investment attractiveness of the enterprise". This is a systematic report of economic indicators of the individual enterprise that defines the expediency of investing in this enterprise. This definition covers the main economic performance of a separate holding company, including changes in the economic, political, informational and environmental environment.

Keywords: essence and meaning, investment attractiveness, holding enterprises.

Одержано редакцією: 27.11.2017
Прийнято до публікації: 12.12.2017

УДК 332.143:316.774

ПОДЛУЖНА Наталія Олександрівна,

к.е.н., доцент,
доцент кафедри менеджменту,
ДВНЗ «Донецький національний
технічний університет»,
м. Покровськ, Україна
podluzhna@gmail.com
Nataliia.podluzhna@donntu.edu.ua

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ЗНАННЄВИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Систематизовано властивості знань та уточнено їх зміст у економічному та управлінському контекстах. Визначено чинники, що сприяють формуванню економіки знань на регіональному рівні. Уточнено сутність поняття «знаннєвий розвиток регіону».

Ключові слова: економіка знань, регіон, властивості знань, знаннєвий розвиток, чинники економіки знань, регіональна політика.

Постановка проблеми. Прискорення процесів переходу України до побудови економіки знань (далі – ЕЗ) змінюють пріоритети розвитку у всіх секторах національної економіки та мають креативно-інноваційну і цифрову основи зрушень в їх діяльності, що обумовлює зміну векторності регіональної політики, спрямованої на використання інноваційних і знаннєвих ресурсів. Отже проблема визначення сутності знань, їх властивостей та впливу на регіональні процеси прогресивного розвитку є актуальною в сучасних умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню сутності категорії «знання» та встановленню її значення для розвитку постіндустріальної економіки присвячено праці багатьох зарубіжних і українських науковців. Першим, ще у 1962 р., акцентував увагу на необхідності виявлення економічних аспектів управління знаннями Ф. Махлуп, праці якого